

Datum van
inontvangstneming

:

01/05/2024

Zaak C-116/24

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

12 februari 2024

Verwijzende rechter:

Curtea de Apel Pitești (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

28 november 2023

Verzoekende partij:

Porcellino Grasso SRL

Verwerende partijen:

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură

Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură – Centrul Județean Vâlcea

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Beroep tot nietigverklaring van een bestuurshandeling van verzoekster Porcellino Grasso SRL tegen verweerders, het Minister al Agriculturii și Dezvoltării Rurale (ministerie van Landbouw en Plattelandsontwikkeling), de Agenție pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR, agentschap voor de financiering van plattelandsinvesteringen), de Agenție de Plăți și Intervenție în Agricultură (APIA, agentschap voor betalingen en steunmaatregelen in de landbouw), en de Agenție de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Vâlcea (APIA, provinciaal centrum Vâlcea; hierna: „betalingsinstantie”)

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Krachtens artikel 267 VWEU wordt ten eerste verzocht om uitlegging van de artikelen 288, 291 en 297 VWEU en van artikel 9, lid 3, van verordening nr. 1974/2006 en de artikelen 18 en 19 van verordening nr. 1698/2005, alsmede van het Unierechtelijke beginsel dat een besluit van de Europese Commissie rechtsgevolgen sorteert tot de nietigverklaring ervan, ten tweede om aanwijzingen inzake de naleving van een prejudicieel arrest, rekening houdend met een arrest van het Gerecht inzake een beroep tot nietigverklaring van een besluit van de Commissie in een soortgelijke zaak, en ten derde om aanwijzingen voor de toepassing van het beginsel van staatsaansprakelijkheid.

Prejudiciële vragen

- a) Verzetten de artikelen 288, 291 en 297 VWEU, het Unierechtelijke beginsel dat een besluit van de Europese Commissie rechtsgevolgen sorteert totdat het wordt nietig verklaard – zoals dit beginsel is bekrachtigd in de arresten van het Hof in de zaken C-245/92 P (Chemie Linz/Commissie), C-475/01 (Commissie/Griekenland), C-362/14 (█ C-533/10 (CIVAD), 314/85 (Foto-Frost/Hauptzollamt Lübeck-Ost), C-644/17 (Eurobolt), en C-199/06 (CELF en Ministre de la Culture et de la Communication) – artikel 9, lid 3, van verordening nr. 1974/2006 en de artikelen 18 en 19 van verordening nr. 1698/2005 zich tegen de praktijk van de Roemeense nationale autoriteiten om interne handelingen vast te stellen in strijd met uitvoeringsbesluit C(2012)3529 final van de Commissie van 25 mei 2012 tot wijziging van het nationale plattelandsontwikkelingsprogramma 2007-2013, of om dit besluit buiten toepassing te laten, terwijl het is gewijzigd noch nietig is verklaard?
- b) Kan de nationale rechter, gelet op de algemene verplichting van de lidstaten om het Unierecht na te leven, bij de beslechting van een hem voorliggende zaak rekening houden met de gevolgen en de motivering (overwegingen) van een arrest van het Gerecht van de Europese Unie (van 18 januari 2023, in zaak T-33/21) naar aanleiding van een beroep tot nietigverklaring overeenkomstig artikel 263 VWEU, waarbij een uitvoeringsbesluit van de Commissie in een vergelijkbare zaak is nietig verklaard, indien de nationale rechter zich moet houden aan een uitleggingsarrest van het Hof krachtens artikel 267 VWEU (te weten het arrest van 17 november 2022 in zaak C-443/21) dat echter geen beoordeling bevat van de geldigheid en de gevolgen van de betreffende uitvoeringsbesluiten van de Europese Commissie [besluit C(2012) 3529 final van 25 mei 2012 en besluit 2018/873 van 13 juni 2018] maar slechts een beoordeling van de terugbetaling van financiering bij gebrek aan een besluit van de Commissie ter zake?
- c) Vereist het beginsel van staatsaansprakelijkheid dat de Roemeense Staat in een situatie als die van de onderhavige zaak de steunbetalingen aan de begunstigden van maatregel 215 uitkeert ten belope van het bedrag dat is

vastgesteld in uitvoeringsbesluit C(2012) 3529 van de Commissie van 25 mei 2012, gedurende de gehele looptijd van hun verbintenissen?

Aangevoerde Unierechtelijke bepalingen en rechtspraak

- artikelen 288, 291, 297 en 310 VWEU
- artikelen 18, 19 en 40 van verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad van 20 september 2005 inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling (Elfpo)
- artikel 9, lid 13, van verordening (EG) nr. 1974/2006 van de Commissie van 15 december 2006 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling (Elfpo)
- artikel 143 van verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad
- artikel 33 van verordening (EU) nr. 1305/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling (Elfpo) en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad
- artikel 58 van verordening (EU) Nr. 1306/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 inzake de financiering, het beheer en de monitoring van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot intrekking van verordeningen (EEG) nr. 352/78, (EG) nr. 165/94, (EG) nr. 2799/98, (EG) nr. 814/2000, (EG) nr. 1290/2005 en (EG) nr. 485/2008 van de Raad
- uitvoeringsbesluit C(2012) 3529 final van de Commissie van 25 mei 2012, waarbij het nationale plattelandontwikkelingsprogramma 2007-2013 (hierna: „POP 2007-2013”) is gewijzigd
- *vertrouwensbeginsel*, met de volgende verwijzingen naar de rechtspraak: arresten van het Hof van 12 juli 1957, ██████████ Gemeenschappelijke Vergadering (C-7/56 en C-3/57–C-7/57, EU:C:1957:7, punt 14), 11 juli 1991, ██████████ Fattoria Autonoma Tabacchi di Città di Castello (C-368/89, EU:C:1991:307, punt 17), 14 september 2006, Elmeka (C-181/04–C-183/04, EU:C:2006:563, punten 31 en 32), en 7 augustus 2018, Ministru kabinets (C-120/17, EU:C:2018:638, punten 48 en 51), alsook arresten van het Gerecht van

11 juli 1996, ██████████ ██████████ Commissie (T-587/93, EU:T:1996:100, punt 57), 16 oktober 1996 (Efisol/Commissie, T-336/94, EU:T:1996:148, punt 31), en 23 februari 2006 (██████████ EBW, T-471/04, EU:T:2006:66, punten 33 en 34)

– *rechtszekerheidsbeginsel*, met de volgende verwijzingen naar de rechtspraak: arresten van het Hof van 15 december 1987, Ierland/Commissie (C-325/85, EU:C:1987:546, punt 18), 21 juni 1988, Commissie/Italië (C-257/86, EU:C:1988:324, punt 12), en 13 maart 1990, Commissie/Frankrijk (C-30/89, EU:C:1990:114, punt 23)

– *beginsel dat een besluit van de Europese Commissie rechtsgevolgen sorteert totdat het wordt nietig verklaard*, met de volgende verwijzingen naar de rechtspraak: arresten van het Hof van 22 oktober 1987, Foto-Frost/Hauptzollamt Lübeck-Ost (C-314/85, EU:C:1987:452), 8 juli 1999, Chemie Linz/Commissie (C-245/92 P, EU:C:1999:363), 5 oktober 2004, Commissie/Griekenland (C-475/01, EU:C:2004:585), 12 februari 2008, CELF en Ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, EU:C:2008:79), 14 juni 2012, CIVAD (C-533/10, EU:C:2012:347), 6 oktober 2015, ██████████ (C-362/14, EU:C:2015:650), en 3 juli 2019, Eurobolt (C-644/17, EU:C:2019:555)

– *beginsel van voorspelbaarheid van administratief handelen*, onder verwijzing naar de beschikking van de president van het Hof van 10 juni 1988 in zaak C-152/88, Sofrimport/Commissie (EU:C:1988:296, punt 22)

– *beginsel dat de staat aansprakelijk is voor schade die particulieren lijden als gevolg van schendingen van het Unierecht*, onder verwijzing naar het arrest van het Hof van 5 maart 1996, Brasserie du pêcheur/Bundesrepublik Deutschland (C-46/93 en C-48/93, EU:C:1996:79, dictum)

– alsook, wat de tweede vraag betreft, de arresten van het Hof van 17 november 2022, Avicarvil Farms (C-443/21, EU:C:2022:899, dictum), en van het Gerecht van 18 januari 2023, Roemenië/Commissie (T-33/21, EU:T:2023:5, punten 85, 86, 91-94, 103, 110, 112 en 113)

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Besluiten van de minister van Landbouw en Plattelandsontwikkeling (MADR) nr. 149/2012, nr. 6/2013, nr. 704/2014, nr. 43/2015 en nr. 826/2016 houdende goedkeuring van het model voor de steunaanvraag voor maatregel 215 – betalingen voor dierenwelzijn. De steunbedragen voor de deelpakketten 3a en 5a, respectievelijk 4,80 EUR per grootvee-eenheid (GVE)/jaar en 16,80 EUR/GVE/jaar – die identiek zijn in de eerste vier besluiten – zijn bij besluit nr. 826/2016 verlaagd tot 1,43 EUR/GVE/jaar (voor deelpakket 3a) en tot 14,18 EUR/GVE/jaar (voor deelpakket 5a).

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Verzoekster, Porcellino Grasso SRL, heeft nietigverklaring gevorderd van het besluit van 6 februari 2018 betreffende de periode 1 januari – 31 december 2017 tot betaling van 10 083 115,36 Roemeense leu (RON) (hierna: „bestreden betalingsbesluit”) door de betalingsinstantie, van het besluit van dezelfde verweerder van 30 maart 2018 tot afwijzing van het bezwaar, en van APIA’s bestuurshandeling van 26 maart 2018 waarbij op verzoeksters bezwaar afwijzend is beslist, en heeft gevorderd dat verweerders worden veroordeeld tot het verrichten van de nodige administratieve handelingen ter vergoeding van de schade van 619 995,08 RON die verzoekster heeft geleden als gevolg van de vaststelling van het bestreden betalingsbesluit en het besluit tot afwijzing van het bezwaar, zijnde het verschil tussen het bedrag van 11 936 300 RON waarop zij aanspraak maakt en de bedragen die zijn toegekend bij het bestreden betalingsbesluit en het wijzigingsbesluit van 21 april 2018 (11 316 304,92 RON).
- 2 Volgens verzoekster heeft zij op 13 augustus 2012 de oorspronkelijke steunaanvraag bij de betalingsinstantie ingediend, waarbij zij zich ertoe heeft verbonden gedurende minstens vijf jaar de voorwaarden voor het welzijn van de varkens te scheppen en in stand te houden, en te voldoen aan de specifieke criteria van de deelpakketten waarop haar aanvraag van toepassing was, in ruil voor de niet-terugvorderbare financiële steun waarvan de hoogte en voorwaarden zijn vastgesteld in de steunaanvraag, de leidraad voor aanvragers, het POP 2007-2013 en besluit nr. 149/2012 van het MADR.
- 3 Op 14 augustus 2015 heeft verzoekster de betalingsinstantie verzocht om betaling voor het vierde jaar van de verbintenis, overeenkomstig besluit nr. 43/2015 van het MADR. In haar antwoord heeft de verwerende betalingsinstantie verzoekster meegedeeld dat er fouten waren gevonden met grote gevolgen voor de verbintenissen die in het kader van maatregel 215 waren aangegaan voor alle categorieën dieren die op grond van deelpakketten 3a en 5a voor subsidie in aanmerking kwamen. Als gevolg daarvan heeft verweerder meegedeeld dat de niet-terugvorderbare steun op grond van deelpakketten 3a en 5a werd verlaagd.
- 4 Vervolgens is bij de inwerkingtreding van besluit nr. 826/2016 van het MADR de verlaging van het bedrag van de niet-terugvorderbare financiële steun voor de deelpakketten 3a en 5a van maatregel 215 definitief geworden, zodat na de inwerkingtreding van dat besluit voor de periode van 16 juli 2015 tot en met 31 december 2015 de nieuwe verlaagde bedragen van toepassing waren, op basis waarvan later de betalingsbesluiten over die periode zijn vastgesteld. Tegen de betalingsbesluiten met betrekking tot die tijdvakken heeft verzoekster beroepen ingesteld bij de bestuursrechter, die thans aanhangig zijn.
- 5 Nadien heeft verzoekster op 31 januari 2017 een betalingsverzoek ingediend over het zesde jaar van de verbintenis, de periode 1 januari – 31 december 2017, en op 6 februari 2018 heeft de betalingsinstantie het bestreden betalingsbesluit vastgesteld, waarin de bedragen waren berekend op grond van de lagere

steunbedragen in besluit nr. 826/2016 van het MADR. Op 21 april 2018 heeft de betalingsinstantie een wijzigingsbesluit vastgesteld, waarbij aan verzoekster aanvullend 1 233 189,56 RON werd uitbetaald. Derhalve vordert verzoekster bij de rechter betaling van het verschil, van 619 995,08 RON, tussen de toepassing van het steunpercentage van 4,80 EUR/GVE/jaar voor deelpakket 3a en dat van 16,80 EUR/GVE/jaar voor deelpakket 5a.

Voornaamste argumenten van de partijen in het hoofdgeding

- 6 *Verzoekster* is van mening dat de bestreden bestuurshandelingen in strijd zijn met de bepalingen van het POP 2007-2013, dat is goedgekeurd bij besluit C(2008) 3831 definitief van de Europese Commissie van 16 juli 2008, zoals nadien gewijzigd en aangevuld, zodat de Roemeense Staat eraan is gebonden.
- 7 Het POP 2007-2013 kan slechts worden herzien met inachtneming van de termijnen en de procedure van artikel 7 van verordening nr. 1974/2006, die in casu niet in acht zijn genomen.
- 8 De laatste versie van het POP 2007-2013 dateert van september 2015 en bevat voor de deelpakketten 3a en 5a van maatregel 215 dezelfde aan de begunstigden verschuldigde bedragen als de eerdere, niet-gereduceerde versies, en de voorlopige bevindingen van de Europese Rekenkamer zijn door de Roemeense autoriteiten op 10 september 2015 ontvangen.
- 9 Verzoekster benadrukt dat de percentages van de niet-terugvorderbare financiële steun in verband met maatregel 215 door de Roemeense Staat zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 40 van verordening nr. 1698/2005 en artikel 27, leden 2 tot en met 13, van verordening 1974/2006, en dat deze percentages Roemenië binden vanaf het moment dat het POP 2007-2013 door de Commissie is goedgekeurd.
- 10 De verlaging van het steunbedrag voor de deelpakketten 3a en 5a is het gevolg van een fout van verweerder MADR in de rekenmethode, waardoor de vaststelling van de betwiste administratieve handelingen in strijd is met het rechtszekerheids- en het vertrouwensbeginsel, aangezien verzoekster haar verbintenissen voor een periode van 5 jaar is aangegaan op basis van het oorspronkelijke subsidiebedrag dat gold op de datum van indiening van de steunaanvraag.
- 11 Verzoekster voert tevens schending aan van de bepalingen van de leidraad voor aanvragers betreffende maatregel 215, aangezien zowel op het tijdstip waarop zij haar steunaanvraag indiende als op het moment waarop zij haar betalingsaanvraag indiende, daaronder begrepen die voor het zesde jaar van de verbintenis, waarvoor het bestreden betalingsbesluit is vastgesteld, de leidraad voor aanvragers betreffende maatregel 215 – pakket a) varkens – bepaalde dat de niet-terugvorderbare steun aan begunstigden die verbintenissen hadden aangegaan in het kader van de deelpakketten 3a en 5a respectievelijk 4,80 EUR/GVE en 16,80 EUR/GVE bedroeg.

- 12 Verder voert zij schending aan van besluit nr. 149/2012 van het MADR, aangezien dit besluit thans nog van kracht is zonder te zijn gewijzigd of ingetrokken.
- 13 Volgens verzoekster, die op dit punt aan de rechtspraak ontleende argumenten aanvoert, is het gedrag van de verwerende instellingen – MADR, AFIR en APIA – in strijd met verschillende in het Unierecht verankerde beginselen, namelijk die van staatsaansprakelijkheid, rechtszekerheid, bescherming van het gewettigd vertrouwen en voorzienbaarheid. Zij betoogt dat bovengenoemde beginselen voorrang hebben op het belang van de autoriteiten van de staat bij het corrigeren van rekenfouten die niet aan verzoekster of aan enige andere begunstigde van maatregel 215 kunnen worden verweten.
- 14 Verzoekster beroept zich ook op uitvoeringsbesluit C(2012) 3529 final van de Commissie, dat niet is nietig verklaard en, sterker nog, niet meer kon worden gewijzigd op de datum waarop de rekenfouten werden ontdekt. De Roemeense Staat heeft afwijkende betalingen verricht ten opzichte van die welke bij dat besluit waren goedgekeurd, terwijl die rechtsregel ertoe strekte om voor een periode van 5 jaar aan de begunstigden van maatregel 215 de rechten toe te kennen die correspondeerden met de door hen aangegane verbintenissen.
- 15 Volgens verzoekster is een verwijzing naar het Hof ook geboden omdat er een gebrek aan samenhang bestaat tussen de overwegingen van bepaalde arresten van de rechterlijke instanties van de Unie. De overwegingen van het arrest van het Hof in zaak C-443/21 zijn namelijk in tegenspraak met de overwegingen van het Gerecht in het arrest in zaak T-33/21 met betrekking tot de toepasselijkheid van het vertrouwens- en het rechtszekerheidsbeginsel, hoewel de onderzochte feiten in deze gevallen identiek zijn. Volgens verzoekster is het oordeel van het Gerecht in strijd met dat van het Hof.
- 16 *Verweerders* MADR, AFIR en APIA hebben als reden voor de vaststelling van de betwiste administratieve handelingen de resultaten van de audit aangevoerd die de vertegenwoordigers van de Europese Rekenkamer voor het begrotingsjaar 2015 hebben verricht en waarbij fouten werden ontdekt in de rekenmethode betreffende de compensatiebetalingen voor de deelpakketten 1a, 3a en 5a van maatregel 215. Verweerders betogen dat de bestreden bestuurshandelingen moesten worden vastgesteld ter bescherming van de financiële belangen van de Unie, zoals is bepaald in de verordeningen nr. 1305/2013 en nr. 1306/2013.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 17 De verwijzende rechter merkt op dat het in casu gaat om de uitlegging van de artikelen 288, 291 en 297 VWEU, van het Unierechtelijke beginsel dat een besluit van de Europese Commissie rechtsgevolgen sorteert totdat het nietig is verklaard, alsook van de artikelen 18 en 19 van verordening nr. 1698/2005 en artikel 9, lid 3, van verordening nr. 1974/2006, gelezen in samenhang met het vertrouwens- en het rechtszekerheidsbeginsel.

- 18 De gestelde vragen strekken er ook toe de bovengenoemde artikelen uit te leggen in het licht van de rechtspraak van de Unie, meer in het bijzonder in het licht van twee arresten van de rechterlijke instanties van de Unie die nauw verband houden met de aanhangige zaak, namelijk het arrest van het Hof van 17 november 2022 in zaak C-443/21 (Avicarvil Farms) en het arrest van het Gerecht van 18 januari 2023 in zaak T-33/21 (Roemenië/Commissie).
- 19 In het arrest Avicarvil Farms heeft het Hof geoordeeld dat artikel 40, lid 3, van verordening nr. 1698/2005 en artikel 58, lid 1, van verordening nr. 1306/2013, gelezen in samenhang met artikel 310, lid 5, VWEU, het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel aldus moeten worden uitgelegd dat zij zich er niet tegen verzetten dat de nationale autoriteiten die betrokken zijn bij de uitvoering van een maatregel inzake niet-terugvorderbare financiële steun vanwege een door de Rekenkamer vastgestelde rekenfout handelingen vaststellen waarbij het bedrag wordt verlaagd van de steun die was toegekend door het plattelandsontwikkelingsprogramma voor Roemenië voor de periode 2007- 2013 uit het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (Elfpo) (zoals goedgekeurd door de Commissie), zonder te wachten op de vaststelling door de Commissie van een besluit waarbij de bedragen die het gevolg zijn van deze rekenfout, van financiering door de Unie worden uitgesloten.
- 20 Na het arrest Avicarvil Farms heeft de nationale rechter die de prejudiciële vraag in die zaak heeft gesteld, net als de verwijzende rechter in casu de Curte de Apel Pitești, de hogere voorziening van verzoekster SC Avicarvil Farms SRL afgewezen.
- 21 Zeer kort na de uitspraak van het arrest Avicarvil Farms heeft het Gerecht het arrest Roemenië/Commissie gewezen, waarbij uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1734 van de Commissie van 18 november 2020 tot onttrekking aan financiering door de Europese Unie van bepaalde uitgaven die de lidstaten hebben verricht in het kader van het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (Elfpo) wordt nietig verklaard, zover daarbij bepaalde in het kader van het Elfpo door Roemenië voor de begrotingsjaren 2017 tot en met 2019 gedane uitgaven voor een bedrag van 18 717 475,08 EUR, worden uitgesloten.
- 22 Hoewel het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel volgens het oordeel van het Hof in zaak C-443/21 aldus moeten worden uitgelegd dat zij zich er niet tegen verzetten dat de nationale autoriteiten na een door de Europese Rekenkamer vastgestelde rekenfout handelingen vaststellen waarbij het bedrag wordt verlaagd van de steun die was toegekend door het nationale plattelandsontwikkelingsprogramma zoals goedgekeurd door de Commissie, zonder te wachten op de vaststelling door de Commissie van een besluit waarbij de bedragen die het gevolg zijn van deze rekenfout, van financiering door de Unie worden uitgesloten, sluit dit gegeven echter niet uit dat andere Unieregels in de weg staan aan een verlaging van de steun die door de Roemeense autoriteiten was toegekend in het nationale plattelandsontwikkelingsprogramma, wanneer de

hoogte van die steun is bepaald door een besluit van de Europese Commissie dat niet is ingetrokken of nietig verklaard en op de datum waarop de rekenfouten werden ontdekt evenmin kon worden gewijzigd.

- 23 De verwijzende rechter komt tot de slotsom dat een verwijzing naar het Hof noodzakelijk is omdat de in casu opgeworpen kwesties niet identiek zijn aan die welke het Hof in zaak C-443/21 heeft uitgelegd en omdat de juiste toepassing van het Unierecht, gelet op de twee hierboven aangehaalde arresten, niet zo evident is dat redelijkerwijs geen ruimte voor twijfel kan bestaan.